

ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

17

᾽Οσίου Νικοδήμου
τοῦ ᾽Αγιορείτου

ΟΙ ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ
ΕΝΤΟΛΕΣ
ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΑΡΑΚΛΗΤΟΥ
ΩΡΩΠΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Πρόλογος

Ο ΟΣΙΟΣ Νικοδήμος ὁ Ἁγιορείτης εἶναι ἀπό τίς σημαντικότερες ἐκκλησιαστικές μορφές τῆς Τουρκοκρατίας καί ἀπό τοὺς πνευματικούς ἡγέτες τοῦ γνωστοῦ φιλοκαλικοῦ κινήματος τῶν Κολλυβάδων.

Γεννήθηκε τὸ 1749 στὴ Νάξο, ὅπου διδάχθηκε τὰ πρῶτα γράμματα. Τὸ 1765 πῆγε στὴ Σμύρνη καί σπούδασε πέντε χρόνια στὴν περίφημη Εὐαγγελικὴ Σχολή. Ὄταν ἐπέστρεψε στὴ γενέτειρά του, ὑπηρέτησε ὡς γραμματέας τοῦ λόγιου μητροπολίτη Παροναξίας Ἄνθιμου Βαρδῆ. Μετὰ τὴ γνωριμία του μὲ ἐξόριστους Ἁγιορείτες Κολλυβάδες καί τὸ μητροπολίτη Κορίνθου Μακάριο Νοταρᾶ, ἀποφάσισε νὰ μονάσει στό Ἅγιον Ὄρος. Τὸ 1775 ἔγινε μοναχὸς στὴ μονὴ Ἁγίου Διονυσίου. Στὴ συνέχεια ἀσκήθηκε σέ διάφορα κελλιὰ, στὴ σκήτη τῆς μονῆς Παντοκράτορος, καθὼς καί στό νησί Σκυροπούλα. Στίς 14 Ἰουλίου τοῦ 1809 κοιμήθηκε ὀσιακὰ στό Κελλί τῶν Σκουρταίων, στίς Καρνές.

Τὰ συγγράμματά του, πάνω ἀπὸ ἑκατὸ (ἐρμηνευτικά, ἀσκητικοπνευματικά, ἀγιολογικά, ὕμνολογικά κ.ἄ.), πού διερμηνεύουν θεοφώτιστα τὴν πνευματικὴ ἐμπειρία τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ δίνουν μιὰ ξεχωριστὴ θέση στὴ χορεία τῶν μεγάλων ἐκκλησιαστικῶν πατέρων καί διδασκάλων.

Στὸ βιβλίον «Χρηστοθήθεια τῶν Χριστιανῶν» ἀντανακλᾶται ἡ σοφία, ἡ ἀγιότητα καί ἡ πολυμάθεια τοῦ ὀσίου Νικοδήμου. Μὲ πλῆθος παραδειγμάτων, διδαγμάτων καί ἀποφθεγμάτων ἀπὸ τὴ χριστιανικὴ καί ἐξωχριστιανικὴ γραμματεία, ἐπιδιώκει τὴ βελτίωση τῶν ἡθῶν τῶν χριστιανῶν, τὰ ὁποῖα εἶχαν καταπέσει πολὺ στὴν ἐποχὴ του. Ὁ στόχος του ὑπηρετεῖται καί ἀπὸ ἓνα ἀπάνθισμα τῶν εὐαγγελικῶν ἐντολῶν, σέ δεκαεπτὰ κεφάλαια, πού περιέχεται στό ἴδιο βιβλίον.

Αὐτὸ τὸ ἀπάνθισμα, μεταγλωττισμένο στὴ νεοελληνικὴ, προσφέρουμε στοὺς ἀδελφούς μας χριστιανούς, καί προπαντὸς στοὺς νέους, ὡς εὐσύνοπτο ὁδηγὸ εὐαγγελικῆς βιοτῆς ἀλλὰ καί ὡς ἐρέθισμα γιὰ τὴ μελέτη ὁλόκληρης τῆς Καινῆς Διαθήκης.

Οί κυριότερες έντολές τοῦ Εὐαγγελίου

1. Κάθε χριστιανός ὀφείλει ν' ἀγαπᾶ τό Θεό.

Ὅφειλεις ν' ἀγαπᾶς τόν Κύριο καί Θεό σου μ' ὅλη σου τήν καρδιά καί μ' ὅλη σου τήν ψυχή καί μ' ὅλο σου τό νοῦ. Αὐτή εἶναι ἡ πρώτη καί μεγάλη έντολή (Ματθ. 22:37).

Ἐάν μ' ἀγαπᾶτε, τηρήστε τίς έντολές μου (Ἰω. 14:15).

Ὅποιος ἐγκολπώθηκε τίς έντολές μου καί τίς ἐκτελεῖ, ἐκεῖνος εἶναι πού μ' ἀγαπᾶ. Καί ὅποιος ἀγαπᾶ ἐμένα, θ' ἀγαπηθεῖ ἀπό τόν Πατέρα μου καί θά τόν ἀγαπήσω κι ἐγώ καί θά φανερώσω μέσα του μυστικά τόν ἑαυτό μου (Ἰω. 14:21).

Ὅποιος δέν μ' ἀγαπᾶ, δέν τηρεῖ τίς έντολές μου (Ἰω. 14:24).

Ἀγαπᾶτε τό Χριστό, ἄν καί δέν τόν ἔχετε γνωρίσει (Α' Πέτρ. 1:8).

Ὅποιος ἀγαπᾶ τόν Πατέρα, ἀγαπᾶ καί τόν Υἱό, πού γεννήθηκε ἀπό τόν Πατέρα (Α' Ἰω. 5:1).

2. Κάθε χριστιανός ὀφείλει ν' ἀγαπᾶ τόν ἀδελφό του (τό συνάνθρωπό του).

Δεύτερη έντολή, ὅμοια μέ τήν πρώτη, εἶναι τό ν' ἀγαπήσεις τόν συνάνθρωπό σου ὅπως ἀγαπᾶς τόν ἑαυτό σου (Ματθ. 22:39).

Σᾶς δίνω μιᾶ νέα έντολή: Ν' ἀγαπᾶτε ὁ ἕνας τόν ἄλλον. Ὅπως σᾶς ἀγάπησα ἐγώ, ἔτσι ν' ἀγαπᾶτε κι ἐσεῖς ὁ ἕνας τόν ἄλλον (Ἰω. 13:34).

Ἄπ' αὐτό τό γνώρισμα θά μάθουν ὅλοι οἱ ἄπιστοι πῶς εἶστε μαθητές μου, ἂν δηλαδή ἔχετε ἀγάπη μεταξύ σας (Ἰω. 13:35).

Χρέος ἄλλο νά μήν ἀφήνετε σέ κανένα, ἐκτός ἀπό τήν ἀγάπη πού ὀφείλετε ὁ ἕνας στόν ἄλλον. Ἐπειδή ἐκεῖνος πού ἀγαπᾷ τόν ἀδελφό του, ἔχει ἐκπληρώσει ὅλο τό νόμο τοῦ Θεοῦ. Κι αὐτό, γιατί τό «μή μοιχεύσεις», «μή φονεύσεις», «μήν κλέψεις», [«μήν ψευδομαρτυρήσεις»], «μήν ἐπιθυμήσεις», κι ὅλες οἱ ἄλλες ἐντολές, σ' αὐτή τήν ἐντολή συνοψίζονται καί περιλαμβάνονται: Στό ν' ἀγαπήσεις τό συνάνθρωπό σου σάν τόν ἑαυτό σου (Ρωμ. 13:8-9).

Ἀγαπήστε μέ καθαρή καρδιά ὁ ἕνας τόν ἄλλον (Α' Πέτρ. 1:22).

Ν' ἀγαπᾶτε τούς ἀδελφούς σας (Α' Πέτρ. 2:17).

Ἄν τόσο πολύ μᾶς ἀγάπησε ὁ Θεός, ὀφείλουμε κι ἔμεις ν' ἀγαπᾶμε ὁ ἕνας τόν ἄλλον (Α' Ἰω.4:11).

Ὅποιος δέν ἀγαπᾷ τόν ἀδελφό του, αὐτός βρίσκεται σέ κατάσταση πνευματικοῦ θανάτου (Α' Ἰω. 3:14).

Νά πῶς μάθαμε τί εἶναι ἀγάπη: Ὅπως ὁ Χριστός πρόσφερε τή ζωή Του στό θάνατο γιά χάρη μας, ἔτσι κι ἔμεις ὀφείλουμε νά προσφέρουμε καί τή ζωή μας ἀκόμα γιά τούς ἀδελφούς μας (Α' Ἰω. 3:16).

Παιδιά μου, ἄς μήν ἀγαπᾶμε μέ τά λόγια μόνο καί μέ τή γλῶσσα, ἀλλά ἔμπρακτα καί ἀληθινά (Α' Ἰω. 3:18).

Ὅποιος ἀγαπᾷ τό Θεό, αὐτός ἀγαπᾷ καί τόν ἀδελφό του (Α' Ἰω. 4:21).

3. Οἱ χριστιανοί ὀφείλουν νά μήν ἔχουν διαμάχες οὔτε νά νιώθουν μνησικακία καί μίσος κατά τῶν ἀδελφῶν τους, ἀλλά κι ἂν ἀκόμα παρεξηγηθοῦν μεταξύ τους, ὀφείλουν γρήγορα νά συμφιλιωθοῦν.

Ὅποιος χριστιανός ὀργίζεται ἐναντίον τοῦ ἀδελφοῦ του χωρίς εὐλογία ἀφορμή, εἶναι ὑπόδικος στό τοπικό δικαστήριο. Καί ὅποιος πεῖ τόν ἀδελφό του «ρακά», δηλαδή «ἀνόητε», εἶναι ὑπόδικος στό ἀνώτατο δικαστήριο. Καί ὅποιος πεῖ τόν ἀδελφό του «βλάκα», αὐτός θά καταδικαστεῖ στή φωτιά τῆς κολάσεως (Ματθ. 5:22).

Ἐάν πᾶς στήν ἐκκλησία γιά νά δώσεις κάποια προσφο-
ρά, καί ἐκεῖ θυμηθεῖς ὅτι ὁ ἀδελφός σου εἶναι λυπημένος
μαζί σου, ἄφησε ἐκεῖ, μπροστά στήν ἐκκλησία, τήν προ-
σφορά σου, πήγαινε νά συμφιλιωθεῖς πρῶτα μέ τόν ἀδελ-
φό σου καί ὕστερα ἔλα νά προσφέρεις τό δῶρο σου
(Ματθ. 5:23-24).

Κοίταξε νά συμφιλιωθεῖς γρήγορα μέ τόν ἀδελφό σου
μέ τόν ὅποιο βρίσκεσαι σέ ἀντιδικία, ὅσο ἀκόμα εἶστε στή
στράτα τῆς ἐδῶ ζωῆς (Ματθ. 5:25).

Ὅποιος νομίζει ὅτι μπορεί νά εἶναι φιλόνομος, ἄς ξέρει
πῶς οὔτε ἐγώ οὔτε οἱ Ἐκκλησίες τοῦ Θεοῦ ἔχουμε τέτοια
συνήθεια, δηλαδή νά φιλονικοῦμε (Α΄ Κορ. 11:16).

Ἅ ὁ δούλος τοῦ Θεοῦ δέν πρέπει νά φιλονικεῖ, ἀλλά πρέ-
πει νά εἶναι ἡπιος ἀπέναντι σέ ὅλους, διδακτικός, ἀνεξίκα-
κος (Β΄ Τιμ. 2:24).

Ἡ δύση τοῦ ἡλίου νά μή σᾶς βρίσκει ποτέ ὀργισμένους
(Ἐφ. 4:26).

Ὅποιος μισεῖ τόν ἀδελφό του, βρίσκεται στό σκοτάδι
καί πορεύεται μέσα στό σκοτάδι καί ποῦ πάει δέν ξέρει,
γιατί τό σκοτάδι ἔχει τυφλώσει τά μάτια του (Α΄ Ἰω. 2:11).

Καθένας πού μισεῖ τόν ἀδελφό του εἶναι φονιάς. Καί ξέ-
ρετε πῶς κανένας φονιάς δέν ἔχει συμμετοχή στήν αἰώνια
ζωή (Α΄ Ἰω. 3:15).

4. Οἱ χριστιανοί ὀφείλουν νά μή βλέπουν μέ περιέργεια καί ἐπι- θυμία.

Ἐγώ σᾶς λέω ὅτι κάθε ἄνθρωπος πού βλέπει γυναίκα
μέ πονηρή ἐπιθυμία, ἔχει ἤδη σχεδόν διαπράξει μοιχεία μ΄
αὐτή μέσα στήν καρδιά του (Ματθ. 5:28).

Ὅλα ὅσα ἀνήκουν στόν κόσμον –οἱ ἁμαρτωλές ἐγωιστι-
κές ἐπιθυμίες, ἡ λαχτάρα ν΄ ἀποκτήσουμε ὅ,τι βλέπουν τά
μάτια μας καί ἡ ὑπεροψία ἀπό τήν κατοχή τοῦ πλοῦτου-
δέν προέρχονται ἀπό τό Θεό Πατέρα, ἀλλ΄ ἀπό τόν
ἁμαρτωλό κόσμον. Ὁ κόσμος ὅμως περνᾷ καί χάνεται. Καί
μαζί του χάνονται ὅλα ὅσα ἐπιθυμοῦν νά κατέχουν οἱ
ἄνθρωποι. Ἐκεῖνος ὅμως πού ἐκτελεῖ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ,
θά ζήσει αἰώνια (Α΄ Ἰω. 2:16-17).

5. Οί χριστιανοί όφείλουν νά μήν όρκίζονται, ούτε άληθινά ούτε ψέματα.

Έγώ σās λέω νά μήν όρκίζεστε καθόλου. Ούτε στον ούρανό, γιατί είναι ό θρόνος του Θεού. Ούτε στη γή, γιατί είναι τό σκαμνί όπου πατούν τά πόδια Του. Ούτε στά Ίεροσόλυμα, γιατί είναι ή πόλη του Θεού, του μεγάλου βασιλιᾶ. Ούτε στό κεφάλι σας νά όρκιστείτε, γιατί δέν μπορείτε νά κάνετε ούτε μιά τρίχα του ἄσπρη ή μαύρη. Ό λόγος σας ἄς είναι άπλά «ναί» καί «όχι». Ό,τι περισσότερο πείτε άπό τό «ναί» καί τό «όχι», προέρχεται άπό τον πονηρό διάβολο (Ματθ. 5:34-37).

Προπαντός, άδελφοί μου, νά μήν όρκίζεστε ούτε στον ούρανό ούτε στη γή ούτε πουθενά άλλο. Άς είναι τό «ναί» σας πραγματικό «ναί» καί τό «όχι» σας πραγματικό «όχι», γιά νά μήν βρεθείτε κατηγορούμενοι στην τελική κρίση (ή καί γιά νά μήν πέσετε σε ύποκρισία καί ψευδολογία) (Ίακ. 5:12).

6. Οί χριστιανοί όφείλουν νά μήν είναι έκδικητικοί, ούτε ν' ανταποδίδουν κακό στό κακό.

Έγώ σās λέω νά μήν άντιστέκεστε στον κακό άνθρωπο. Άλλ' άν κάποιος σε χτυπήσει στό ένα μάγουλο, έσύ γύρισέ του καί τό άλλο γιά νά σου τό χτυπήσει κι αυτό (Ματθ. 5:39).

Άν κάποιος θελήσει νά σε πάρει άγγαρεία γιά ένα χιλιόμετρο, έσύ πήγαινε μαζί του δύο (Ματθ. 5:41).

Νά προσεύχεστε γιά κείνους πού σās καταριούνται, νά ευεργετείτε εκείνους πού σās μισούν, καί νά παρακαλείτε τό Θεό γιά κείνους πού σās πειράζουν καί σās καταδιώκουν (Ματθ. 5:44).

Άν κάποιος σās κάνει κακό, μήν του τό ανταποδίδετε (Ρωμ. 12:17).

Μή ζητάτε, άδελφοί, νά υπερασπίζεστε μέ έκδικήσεις τον έαυτό σας, αλλά δώστε τόπο στην όργή του Θεού, πού θά έρθει καί θά πάρει έκδίκηση στην ώρα της κρίσεως (Ρωμ. 12:19).

Άν πεινά ό έχθρός σου, δίνε του νά τρώει. Άν διψᾶ, δίνε του νά πίνει (Ρωμ. 12:20).

Μήν ἀφήνεις νά σέ νικήσει τό κακό, ἀλλά νά νικᾷς τό κακό μέ τήν καλή σου διαγωγή (Ρωμ. 12:21).

Νά μήν ἀντιδρᾶτε στό κακό μέ κακό καί στή βρισιά μέ βρισιά, ἀλλά τό ἀντίθετο. Στίς βρισιές δηλαδή ν' ἀντιδρᾶτε μέ εὐλογίες (Α' Πέτρ. 3:9).

Ἄγαπητέ, μήν παίρνεις γιά πρότυπο τό κακό, ἀλλά τό καλό. "Ὅποιος κάνει τό καλό, εἶναι παιδί τοῦ Θεοῦ. "Ὅποιος κάνει τό κακό, δέν ἔχει γνωρίσει τό Θεό (Γ' Ἰω. 11).

7. Οἱ χριστιανοί ὀφείλουν νά μήν πηγαίνουν διόλου σέ δικαστήρια γιά τήν ἐπίλυση τῶν διαφορῶν τους. Ἐάν ὅμως κάποτε παραστεῖ σχετική ἀνάγκη, ἄς προτιμήσουν νά θάλουν κριτή στή διαφορά τους ἔναν ἀνθρωπο τῆς Ἐκκλησίας, παρά νά καταφύγουν στά κοσμικά δικαστήρια.

Ἐάν κάποιος θέλει νά σέ πάει στό δικαστήριο γιά νά σοῦ πάρει τό πουκάμισο, ἄφησέ του καί τό πανωφόρι (Ματθ. 5:40).

Καί μόνο τό γεγονός, ἀδελφοί, ὅτι ἔχετε δίκες μεταξύ σας, ἀποτελεῖ ἤδη πλήρη ἀποτυχία σας. Ἐάν προτιμᾶτε νά εἴστε οἱ ἀδικημένοι καί ζημιωμένοι, παρά ν' ἀδικεῖτε καί νά ζημιώνετε τούς ἄλλους, καί μάλιστα τούς ἀδελφούς σας χριστιανούς. Ἡ μήπως δέν ξέρετε ὅτι ἀνθρωποὶ ἀδικοὶ δέν θά κληρονομήσουν τή βασιλεία τοῦ Θεοῦ; Μήν ἔχετε αὐταπάτες: Στή βασιλεία τοῦ Θεοῦ δέν ἔχουν θέση οὔτε πόρνοι οὔτε φιλάργυροι οὔτε μοιχοί οὔτε θηλυπρεπεῖς οὔτε σοδομίτες οὔτε κλέφτες οὔτε πλεονέκτες οὔτε μέθυσοι οὔτε κατήγοροι οὔτε ἄρπαγες (Α' Κορ. 6:7-9).

Ἐάν κάποιος ἔχει μιά διαφορά μ' ἕναν ἄλλο χριστιανό, πῶς τολμᾷ νά καταφεύγει στήν κρίση τῶν ἀδικῶν κοσμικῶν δικαστῶν καί ὄχι στήν κρίση καί τή διαιτησία τῶν μελῶν τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας κοινότητος; (Α' Κορ. 6:1).

8. Οἱ χριστιανοί ὀφείλουν νά μήν κατακρίνουν.

Μήν κατακρίνετε τούς ἄλλους, γιά νά μήν κατακριθεῖτε κι ἐσεῖς ἀπό τό Θεό. Μέ τό κριτήριο πού κρίνετε θά κριθεῖτε, καί μέ τό μέτρο πού μετρᾶτε θά μετρηθεῖτε. Γιατί βλέπετε τό σκουπιδάκι, πού εἶναι στό μάτι τοῦ ἀδελφοῦ

σου, καί δέν νιώθεις όλόκληρο δοκάρι, πού εἶναι στό δικό σου μάτι; (Ματθ. 7:1-3).

Ἐνοχος καί ἀναπολόγητος εἶσαι, ἄνθρωπέ μου, ἐσύ πού γίνεσαι κριτής τῶν ἄλλων. Γιατί, κρίνοντας τόν ἄλλο, καταδικάζεις τόν ἴδιο τόν ἑαυτό σου, ἀφοῦ κι ἐσύ κάνεις τά ἴδια κακά πού κάνει ἐκεῖνος (Ρωμ. 2:1).

Μήν κάνετε, ἀδελφοί, καμιά κρίση πρὶν ἀπό τόν καιρό τῆς δευτέρας παρουσίας τοῦ Κυρίου. Ἐκεῖνος θά ρίξει τότε φῶς σέ ὅσα ἔργα εἶναι τώρα κρυμμένα στό σκοτάδι, καί θά φανερώσει τούς κρυφούς λογισμούς τῶν καρδιῶν τῶν ἀνθρώπων (Α΄ Κορ. 4:5).

Μήν κακολογεῖτε καί κατηγορεῖτε ὁ ἓνας τόν ἄλλον, ἀδελφοί. Ὅποιος κατηγορεῖ ἢ κατακρίνει τόν ἀδελφό του, κατηγορεῖ καί κατακρίνει τόν ἴδιο τό νόμο τοῦ Θεοῦ. Κι ὅταν κρίνεις τό νόμο τοῦ Θεοῦ, δέν εἶσαι τηρητής τοῦ νόμου καί ὑποκείμενός του, ἀλλά κριτής καί ἀνώτερός του. Ἐνας εἶναι ὁ νομοθέτης καί ὁ κριτής, ὁ Χριστός, πού ἔχει τή δύναμη νά σώσει τόν ἄνθρωπο ἢ νά τόν κολάσει. Ἐνῶ ἐσύ ποιός εἶσαι πού κρίνεις τόν ἄλλον; (Ἰακ. 4:11-12).

9. Ἄν οἱ χριστιανοί δέν συγχωροῦν τά σφάλματα τῶν ἀδελφῶν τους, οὔτε ὁ Θεός θά συγχωρήσει τά δικά τους σφάλματα.

Ἄν ἐσεῖς συγχωρήσετε τά σφάλματα τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, θά συγχωρήσει καί τά δικά σας σφάλματα ὁ ἐπουράνιος Πατέρας σας. Ἄν ὅμως δέν συγχωρήσετε τά σφάλματα τῶν ἄλλων, οὔτε τά δικά σας σφάλματα θά συγχωρήσει ὁ ἐπουράνιος Πατέρας (Ματθ. 6:14-15).

Οὐράνιε Πατέρα, χάρισέ μας τά χρέη τῶν ἁμαρτιῶν μας, καθώς κι ἐμεῖς τά χαρίζουμε στους δικούς μας ὀφειλέτες (δηλ. ὅσους μᾶς ἔχουν ἀδικήσει) (Ματθ. 6:12).

«Κακέ δοῦλε, σοῦ χάρισα ὅλο σου τό χρέος (τό ὑπέρογκο ποσό) τῶν δέκα χιλιάδων ταλάντων, ἐπειδή μέ παρακάλεσες. Δέν ἔπρεπε κι ἐσύ νά σπλαχνιστεῖς τό σύνδουλό σου, ὅπως ἐγώ σπλαχνίστηκα ἐσένα, καί νά τοῦ χαρίσεις τό (ἀσήμαντο) ποσό τῶν ἑκατό δηναρίων, πού σοῦ χρωστοῦσε;». Καί ὀργίστηκε ὁ κύριός του καί παρέδωσε τό δούλο ἐκεῖνο στους βασανιστές, ὥσπου νά ξεπληρώσει

όλο του τό χρέος. Ἔτσι θά κάνει καί σ' ἐσᾶς ὁ οὐράνιος Πατέρας μου, ἂν δέν συγχωρήσετε μ' ὅλη σας τήν καρδιά τά σφάλματα τῶν ἀδελφῶν σας (Ματθ. 18:32-35).

Ὅταν στέκεστε νά προσευχηθεῖτε, νά συγχωρεῖτε ὅποιο παράπονο ἢ λύπη ἔχετε ἐναντίον κάποιου ἀδελφοῦ σας, γιά νά συγχωρήσει καί ὁ οὐράνιος Πατέρας σας τά δικά σας σφάλματα (Μάρκ. 11:25).

Ἄν ὁ ἀδελφός σου σοῦ κάνει κακό, ἐπιτίμησέ τον. Κι ἂν μετανοήσει, συγχώρησέ τον. Ἄλλά κι ἂν ἐπτά φορές τή μέρα σοῦ κάνει κακό, κι ἔρθει ἄλλες τόσες καί σοῦ πει «μετανοῶ», συγχώρησέ τον (Λουκ. 17:3-4).

10. Οἱ χριστιανοί ὀφείλουν νά κάνουν ἐλεημοσύνες, ἀλλά καί νά προσεύχονται καί νά νηστεύουν, ὄχι ὅμως ὑποκριτικά, γιά νά τοὺς δοξάσουν δηλαδή καί νά τοὺς ἐπαινέσουν οἱ ἄνθρωποι, ἀλλά μόνο γιά τό Θεό.

Προσέχετε νά μήν κάνετε τήν ἐλεημοσύνη σας μπροστά στοὺς ἀνθρώπους, γιά νά σᾶς βλέπουν καί νά σᾶς θαυμάζουν. Ἄλλιῶς, μήν περιμένετε ἀνταμοιβή ἀπό τόν οὐράνιο Πατέρα σας. Ὅταν λοιπόν ἐσύ κάνεις ἐλεημοσύνη, κάνε την τόσο κρυφά, πού τό ἀριστερό σου χέρι νά μήν ξέρει τί κάνει τό δεξί (Ματθ. 6:1 καί 3).

Ὅταν προσεύχεσαι, χριστιανέ, νά μήν εἶσαι σάν τοὺς ὑποκριτές, πού τοὺς ἀρέσει νά στέκονται καί νά προσεύχονται ἐπιδεικτικά στίς ἐκκλησίες καί στά σταυροδρόμια, γιά νά δείξουν στοὺς ἀνθρώπους ὅτι προσεύχονται. Σᾶς βεβαιώνω πώς αὐτή εἶναι ὅλη κι ὅλη ἡ ἀνταμοιβή τους. Ἐσύ, ἀντίθετα, ὅταν προσεύχεσαι, μπές μέσα στόν πύθ ἀπόκρυφο χῶρο σου (δηλαδή στήν καρδιά), κλείσε τήν πόρτα (δηλαδή τίς αἰσθήσεις) καί προσευχήσου μυστικά στόν κρυμμένο καί ἀόρατο Πατέρα σου. Κι Ἐκεῖνος, πού βλέπει τίς κρυφές πράξεις, θά σέ ἀνταμείψει φανερά (Ματθ. 6:5-6).

Ὅταν νηστεύετε, νά μή γίνεστε σκυθρωποί, ὅπως οἱ ὑποκριτές, πού ἀλλοιώνουν κατάλληλα τήν ὄψη τους, γιά νά δείξουν στοὺς ἀνθρώπους ὅτι νηστεύουν. Σᾶς βεβαιώνω πώς αὐτοί παίρνουν ἐδῶ μόνο τήν ἀμοιβή τους, ἀπό

τόν ἔπαινο τῶν ἀνθρώπων. Ἐσύ ἀντίθετα, ὅταν νηστεύεις, περιποίησου τά μαλλιά σου καί νίψε τό πρόσωπό σου, γιά νά μή δείξεις στους ἀνθρώπους τή νηστεία σου, ἀλλά μόνο στό Θεό καί Πατέρα σου, πού βλέπει τίς κρυφές πράξεις. Καί ὁ Πατέρας σου, πού βλέπει τίς κρυφές πράξεις, θά σοῦ τό ἀνταποδώσει φανερά (Ματθ. 6:16-18).

11. Οἱ χριστιανοί ὀφείλουν νά φροντίζουν γιά τήν ἀπόκτηση ὄχι ἐπίγειων ἀλλά οὐράνιων θησαυρῶν. Καί οἱ πλούσιοι ὀφείλουν νά κλαῖνε καί νά θρηνοῦν γιά τά πλοῦτή τους, παρά νά ὑπολογίζουν σ' αὐτά.

Μή μαζεύετε πλοῦτη πάνω στή γῆ, ὅπου τά ἀφανίζουν ὁ σκόρος καί ἡ σκουριά, κι ὅπου οἱ κλέφτες κάνουν διαρρήξεις καί τά κλέβουν. Νά μαζεύετε θησαυρούς οὐράνιους, πού δέν τούς ἀφανίζουν οὔτε ὁ σκόρος οὔτε ἡ σκουριά, καί πού οἱ κλέφτες δέν μποροῦν νά κάνουν διάρρηξη καί νά τούς κλέψουν. Γιατί ὅπου εἶναι τά πλοῦτή σας, ἐκεῖ θά εἶναι προσκολλημένη καί ἡ καρδιά σας (Ματθ. 6:19-21).

Ἄλιμονο σ' ἐσᾶς τούς πλουσίους, γιατί ἔχετε στόν κόσμο τοῦτο τήν παρηγοριά σας ἀπό τόν πλοῦτο, καί γι' αὐτό δέν σᾶς μένει ν' ἀπολαύσετε τίποτα στήν ἄλλη ζωή (Λουκ. 6:24).

Σᾶς βεβαιῶνω ὅτι δύσκολα θά μπεῖ πλούσιος στή βασιλεία τῶν οὐρανῶν (Ματθ. 19:23).

Πουλήστε τά ὑπάρχοντά σας καί δώστε ἐλεημοσύνη στους φτωχοῦς. Ἀποκτήστε πορτοφόλια πού δέν παλιώνουν, καί πλοῦτη στόν οὐρανό πού δέν σώνονται ποτέ, καί πού οὔτε κλέφτης τά ἀγγίζει οὔτε σκόρος τά καταστρέφει (Λουκ. 12:33).

Ὁ καθένας ἀπό σᾶς πού δέν ἀπαρνιέται ὅ,τι ἔχει στή ζωή αὐτή, δέν μπορεῖ νά εἶναι μαθητής μου (Λουκ. 14:33).

Στους πλουσίους αὐτοῦ ἐδῶ τοῦ κόσμου νά παραγγέλλεις νά μήν ὑπερηφανεύονται οὔτε νά στηρίζουν τίς ἐλπίδες τους σέ κάτι ἀβέβαιο, ὅπως εἶναι ὁ πλοῦτος, ἀλλά στόν ζωντανό Θεό, πού μᾶς δίνει πλουσιοπάροχα ὅλα τ' ἀγαθά, γιά νά τ' ἀπολαμβάνουμε (Α' Τιμ. 6:17).

Ἄκουστε με κι ἐσεῖς οἱ πλούσιοι. Κλάψτε καί θρηνηστε γιά τίς συμφορές πού σᾶς περιμένουν. Ὁ πλοῦτος σας σάπισε καί τά ροῦχα σας τά ἔφαγε ὁ σκόρος. Τό χρυσάφι καί τό ἀσήμι σας κατασκούριασαν, καί ἡ σκουριά τους θά εἶναι μάρτυρας ἐναντίον σας καί θά καταφάει τίς σάρκες σας σάν τή φωτιά. Κι ἐνῶ πλησιάζει ἡ κρίση, ἐσεῖς μαζεύετε θησαυρούς (Ἰακ. 5:1-3).

Νά, κραυγάζει ὁ μισθός τῶν ἐργατῶν πού θέρισαν τά χωράφια σας, κι ἐσεῖς τούς τόν στερήσατε. Καί οἱ κραυγές τῶν ἀδικημένων θεριστῶν ἔφτασαν ὡς τ' αὐτιά τοῦ παντοδύναμου Κυρίου (Ἰακ. 5:4).

12. Οἱ χριστιανοί ὀφείλουν νά μή μεριμνοῦν γιά τ' ἀγαθά τῆς γῆς, οὔτε ν' ἀγαποῦν τόν κόσμο καί τά κοσμικά πράγματα, ἀλλά νά ἐπιζητοῦν τά αἰώνια καί οὐράνια ἀγαθά.

Μήν ἔχετε ἄγχος καί μήν ἀρχίσετε νά λέτε «τί θά φῶμε;» ἢ «τί θά πιοῦμε;» ἢ «τί θά φορέσουμε;», ἐπειδή γιά ὅλ' αὐτά ἀγωνιοῦν οἱ ἄπιστοι μόνο (Ματθ. 6:31-32).

Νά ζητᾶτε πρῶτα ἀπ' ὅλα τή βασιλεία τοῦ Θεοῦ καί τήν ἐπικράτηση τοῦ θελήματός Του, καί ὅλ' αὐτά θά σᾶς δοθοῦν ἀπό τό Θεό σάν χάρισμα, χωρίς νά τά ζητᾶτε (Ματθ. 6:33).

Τοῦτο σᾶς λέω, ἀδελφοί, ὅτι ὁ καιρός τῆς ἐπίγειας ζωῆς εἶναι λιγοστός, ἔτσι ὥστε καί ὅσοι ἔχουν γυναῖκες νά ζοῦν σάν νά μήν ἔχουν, νά μήν εἶναι δηλαδή προσκολλημένοι σ' αὐτές. Κι ἐκεῖνοι πού κλαῖνε καί θλίβονται γιά πράγματα τοῦ παρόντος κόσμου, νά ζοῦν σάν νά μήν ἔχει συμβεῖ κάτι θλιβερό. Καί ὅσοι δοκιμάζουν χαρές, νά ζοῦν σάν νά μήν ἔχουν λόγο νά χαίρονται. Καί ὅσοι ἀγοράζουν ὑλικά πράγματα, ν' ἀντιμετωπίζουν τά ἀγορασμένα σάν νά μήν πρόκειται νά τ' ἀπολαύσουν. Καί ὅσοι ἀσχολοῦνται μέ τ' ἀγαθά τοῦ κόσμου τούτου, ν' ἀποφεύγουν κάθε ὑπέρμετρη ἀπόλαυσή τους καί μόνο στ' ἀναγκαῖα νά ἀρκοῦνται. Γιατί ἡ σημερινή μορφή αὐτοῦ ἐδῶ τοῦ κόσμου δέν θά κρατήσῃ πολύ, ἀλλά περνᾷ καί φεύγει συνεχῶς (Α' Κορ. 7:29-31).

Ἐμεῖς οἱ χριστιανοί δέν στοχεύουμε σ' αὐτά πού βλέπο-

νται, αλλά σ' αυτά που δέν βλέπονται μέ τά σωματικά μάτια. Γιατί ὅσα βλέπονται εἶναι προσωρινά, ἐνῶ ὅσα δέν βλέπονται εἶναι αἰώνια (Β' Κορ. 4:18).

Ἐμεῖς εἴμαστε πολῖτες τ' οὐρανοῦ, ἀπ' ὅπου περιμένουμε νά ἔρθει καί νά μᾶς λυτρώσει ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός (Φιλιπ. 3:20).

Ἐμεῖς οἱ χριστιανοί δέν ἔχουμε σ' αὐτόν τόν κόσμο τή μόνιμη πατρίδα μας, ἀλλά λαχταροῦμε τή μελλοντική οὐράνια πατρίδα (Ἐβρ. 13:14).

Προδότες τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ! Δέν ξέρετε ὅτι ἡ ἀγάπη γιά τόν ἁμαρτωλό κόσμο εἶναι ἔχθρα ἐναντίον τοῦ Θεοῦ; Ὅποιος λοιπόν θέλει νά εἶναι φίλος τοῦ κόσμου, γίνεταί ἐχθρός τοῦ Θεοῦ (Ἰακ. 4:4).

Ἀγαπητοί, μήν ἀγαπᾶτε τόν κόσμο μήτε ὅσα εἶναι τοῦ κόσμου. Ἄν κάποιος ἀγαπᾷ τόν κόσμο, δέν ἔχει μέσα του τήν ἀγάπη γιά τόν οὐράνιο Πατέρα (Α' Ἰω. 2:15).

13. Οἱ χριστιανοί ὀφείλουν νά μήν εἶναι υπερήφανοι, ἀλλά νά εἶναι ταπεινοί καί ν' ἀγαποῦν ταπεινά.

Ὅποιος ταπεινώσει τόν ἑαυτό του σάν τό παιδάκι τοῦτο, αὐτός εἶναι μεγαλύτερος ἀπ' ὅλους στή βασιλεία τῶν οὐρανῶν (Ματθ. 18:4).

Ὅποιος ὑψώσει τόν ἑαυτό του, θά ταπεινωθεῖ. Καί ὁποιος ταπεινώσει τόν ἑαυτό του, θά ὑψωθεῖ (Ματθ. 23:12).

Ἀδελφοί, νά μήν εἶστε φαντασμένοι, ἀλλά νά συγκαταβαίνετε στούς ἀπλοϊκοὺς καί ταπεινοὺς χριστιανούς καί νά τούς συναναστρέφεστε, συμμεριζόμενοι τήν ἀσημότητά τους (Ρωμ. 12:16).

Μέ ταπεινοφροσύνη ἄς θεωρεῖ ὁ καθένας τόν ἄλλον ἀνώτερό του (Φιλιπ. 2:3).

Ταπεινωθεῖτε μπροστά στόν Κύριο, κι Ἐκεῖνος θά σᾶς ὑψώσει (Ἰακ. 4:10).

Οἱ νεότεροι νά ὑποτάσσετε στούς πρεσβυτέρους. Κι ὅλοι μαζί, ὑποτασσόμενοι ὁ ἓνας στόν ἄλλο, ζωστεῖτε τήν ταπεινοφροσύνη. Γιατί ὁ Θεός ἐναντιώνεται στούς υπερήφανους, στούς ταπεινοὺς ὅμως δίνει τή χάρη Του. Τα-

πεινώστε λοιπόν τούς έαυτούς σας κάτω από τή δύναμη του Θεού, γιά νά σᾶς ύψώσει τήν ώρα τής κρίσεως (Α΄ Πέτρ. 5:5-6).

14. Οί χριστιανοί όφείλουν ν' αντιμετωπίζουν μέ ύπομονή όλες τίς θλίψεις πού τούς βρίσκουν.

Έκείνος πού θά ύπομείνει ώς τό τέλος τίς δοκιμασίες, αυτός μόνο θά σωθει (Ματθ. 24:13).

Μέ τήν ύπομονή σας θά σώσετε τίς ψυχές σας (Λουκ. 21:19).

Ή θλίψη φέρνει σιγά-σιγά τήν ύπομονή, ή ύπομονή τή σταθερότητα στήν άρετή, καί ή σταθερότητα στήν άρετή τήν έλπίδα στό Θεό (Ρωμ. 5:3-4).

Νά έχετε ύπομονή στίς δοκιμασίες (Ρωμ. 12:11).

Ήν δείχνουμε ύπομονή στίς θλίψεις, θά βασιλεύσουμε μαζί μέ τό Χριστό στή μέλλουσα ζωή (Β΄ Τιμ. 2:12).

Νά έπιδιώκεις τήν ύπομονή (Α΄ Τιμ. 6-11).

Άδελφοί, νά ύπομένετε μέ καρτερία κάθε παιδαγωγία του Θεού, γνωρίζοντας πώς ό Θεός σᾶς μεταχειρίζεται σάν παιδιά Του (Έβρ. 12:7).

Σᾶς χρειάζεται ύπομονή, γιά νά κάνετε σταθερά τό θέλημα του Θεού καί νά πάρετε τήν άμοιβή πού σᾶς ύποσχέθηκε (Έβρ. 10:36).

Μέ ύπομονή ᾶς τρέχουμε τόν άγώνα πού έχουμε μπροστά μας (Έβρ. 12:1).

Καλότυχος είναι ό χριστιανός πού σηκώνει μέ ύπομονή τίς δοκιμασίες, γιατί, άφού ύποστει μέ έπιτυχία τίς δοκιμασίες, θά κερδίσει τό βραβείο τής αιώνιας ζωής, πού ύποσχέθηκε ό Θεός σ' ὄσους Τόν άγαπούν (Ίακ. 1:12).

Ή ύπομονή σας ᾶς είναι άκλόνητη καί διαρκής, γιά νά γίνετε τέλειοι καί ολοκληρωμένοι καί νά μήν ύστερείτε σέ τίποτα (Ίακ. 1:4).

Κάνετε ό,τι μπορείτε, άδελφοί, γιά νά προσθέσετε πάνω στήν αύτοκυριαρχία τήν ύπομονή, καί πάνω στήν ύπομονή τήν εύσέβεια (Β΄ Πέτρ. 1:6).

Έδῶ θά φανεί ή ύπομονή ὄσων άνήκουν στό λαό του Θεού (Άποκ. 14:12).

15. Οί χριστιανοί όφείλουν νά μήν παραδίδονται στίς κοσμικές φροντίδες καί τίς ύλικές άπολαύσεις, οϋτε νά ζοϋν μέ άμέλεια καί πνευματική ραθυμία, αλλά νά βρίσκονται πάντοτε σέ πνευματική έγρηγορση καί έτοιμότητα, περιμένοντας τήν ώρα τοϋ θανάτου καί τής κρίσεως τοϋ Θεοϋ.

Νά άγρυπνεíte, γιατί δέν ξέρετε ποιά ώρα θά έρθει ό Κύριός σας. Καί νά ξέρετε τοϋτο: "Αν γνώριζε ό ιδιοκτήτης ενός σπιτιοϋ ποιά ώρα τής νύχτας θά 'ρθει ό κλέφτης, θά ξαγρυπνοϋσε καί δέν θ' άφηνε νά διαρρήξουν τό σπίτι του. Γι' αυτό κι έσεις νά είστε πάντοτε έτοιμοι, γιατί ό Υιός τοϋ Άνθρώπου θά έρθει τήν ώρα πού δέν Τόν περιμένετε (Ματθ. 24:42-44).

Σέ όλους σας τό λέω: Άγρυπνεíte! (Μάρκ. 13:37).

Άγρυπνεíte καί προσεύχεστε, γιά νά μή σās νικήσει ό πειρασμός. Τό πνεϋμα σας είναι πρόθυμο, ή σάρκα σας όμως αδύναμη (Μάρκ. 14:38).

Ή μέση σας άς είναι ζωσμένη καλά (δηλαδή νά είστε έτοιμοι) καί τά λυχνάρια σας άς είναι πάντα άναμμένα (δηλαδή ό νοϋς καί ή καρδιά σας πάντα νά βρίσκονται σέ προσοχή καί έγρηγορση). Νά μοιάσετε στους ύπηρέτες εκείνους πού περιμένουν πότε ό Κύριός τους θά γυρίσει από τό γάμο, ωστε, μόλις έρθει καί χτυπήσει τήν πόρτα, άμέσως νά τοϋ άνοίξουν. Μακάριοι είναι οί ύπηρέτες εκείνοι, πού, όταν έρθει ό κύριός τους, θά τούς βρει ν' άγρυπνοϋν καί νά τόν περιμένουν (Λουκ. 12:35-37).

Προσέχετε καλά τούς έαυτοϋς σας. Προσέχετε μήν παραδοθείτε στήν κραιπάλη καί στό μεθύσι καί στήν άγωνία γιά τίς καθημερινές ανάγκες, γιατί θά γίνουν βαρειές καί κοιμισμένες άπ' αυτά οί καρδιές σας, καί θά σās αϊφνιδιάσει έτσι ή ήμέρα τής κρίσεως. Γιατί θά 'ρθει σάν παγίδα σ' όλους τούς άνθρώπους πού κατοικοϋν στή γη. Νά είστε λοιπόν άγρυπνοι καί προσεκτικοί, παρακαλώντας κάθε ώρα καί στιγμή τό Θεό νά σās άξιώσει νά γλυτώσετε άπ' όλα τά φοβερά πού μέλλουν νά συμβοϋν, καί νά παρουσιαστείτε έτοιμοι μπροστά στόν Υιό τοϋ άνθρώπου (Λουκ. 21:34-36).

Ήρθε πιά ή ώρα νά σηκωθοϋμε από τόν ύπνο τής

ἀμέλειας, ἀδελφοί. Γιατί τώρα ἡ τελική σωτηρία βρίσκεται πύξ κοντά μας παρά τότε πού πιστέψαμε. Ἡ νύχτα τῆς ἐπίγειας ζωῆς ὅπου νά ἔναι φεύγει, καί ἡ μέρα τῆς μελλοντικῆς αἰώνιας ζωῆς κοντεύει νά ἔρθει (Ρωμ. 13:11-12).

Σήκω πάνω ἐσύ, πού κοιμᾶσαι τόν ὕπνο τῆς ἀμαρτίας, καί ἀναστήσου ἀπό τήν πνευματική νέκρα, καί θά σέ φωτίσει ὁ Χριστός (Ἐφ. 5:14).

Ἄς μήν κοιμόμαστε, καθώς οἱ ἄλλοι, ἀλλ' ἄς εἴμαστε ἀγρυπνοὶ καί προσεκτικοί. Ὅσοι κοιμῶνται, τῆ νύχτα κοιμῶνται. Καί ὅσοι μεθοῦν, τῆ νύχτα μεθοῦν. Ἐμεῖς οἱ χριστιανοί ὅμως, ὡς ἄνθρωποι τῆς ἡμέρας, ἄς εἴμαστε προσεκτικοί (Α' Θεσ. 5:6-8).

Μή σβήνετε μέ τήν ἀμέλεια τά χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος πού ἔχετε (Α' Θεσ. 5:19).

Μήν εἶστε ὀκνηροί σ' ὅ,τι πρέπει νά δείχνετε προθυμία καί ζῆλο. Νά ἔχετε φλογερό πνευματικό ἐνθουσιασμό, νά ὑπηρετεῖτε μ' ἀφοσίωση τόν Κύριο (Ρωμ. 12:11).

Ζήσατε πάνω στή γῆ μέ ἀπολαύσεις καί σπατάλες. Παχύνετε τίς καρδιές σας σάν τά θρεφτάρια, πού τά ἐτοιμάζουν γιά σφάξιμο. (Ἔτσι θά εἶναι καί γιά σᾶς ἡ μέρα τῆς κρίσεως, μέρα σφαγῆς σας) (Ἰακ. 5:5).

Νά εἶστε προσεκτικοί καί ἀγρυπνοὶ. Ὁ ἀντίπαλός σας διάβολος περιφέρεται σάν τό λιοντάρι πού βρυχιέται, ζητώντας νά καταβροχθίσει κάποιον ἀπό σᾶς, πού στέκεστε στερεοί στήν πίστη (Α' Πέτρ. 5:8).

Ἄγρύπνα!... Γιατί, ἄν δέν ἀγρυπνᾶς, θά ἔρθω σάν τόν κλέφτη, καί δέν θά ξέρεις ποιά ὥρα θά ἔρθω νά σέ κρίνω (Ἀποκ. 3: 2 καί 3).

16. Οἱ χριστιανοί ὀφείλουν νά μετανοοῦν διαρκῶς ἀπό τά βᾶθη τῆς ψυχῆς τους.

Ἐκεῖνο τόν καιρό ἐμφανίστηκε στήν ἔρημο τῆς Ἰουδαίας ὁ Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής, κηρύσσοντας καί λέγοντας: «Μετανοεῖτε, γιατί ἔφτασε ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν» (Ματθ. 3:1-2).

Ἀπό τότε ἄρχισε ὁ Ἰησοῦς νά κηρύσσει καί νά λέει:

«Μετανοείτε, γιατί ἔφτασε ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν»
(Ματθ. 4:17).

Ἄν δέν μετανοήσετε, θά χαθεῖτε ὅλοι σας (Λουκ. 13:3).

Μετανοήστε, ἀδελφοί, καί ἐπιστρέψτε στό Θεό, γιά νά
ἐξαλειφθοῦν οἱ ἁμαρτίες σας καί νά βρεῖτε ἀνακούφιση
ἀπό τόν Κύριο (Πράξ. 3:19).

Μετανόησε καί κάλεσε πάλι τά προηγούμενα καλά ἔργα,
πού ἔκανες. Ἀλλιῶς, ἂν δέν μετανοήσεις, ἔρχομαι γρήγο-
ρα καταπάνω σου καί μετακινῶ τό λυχνοστάτη σου, δη-
λαδή τήν Ἐκκλησία σου, ἀπό τόν τόπο του (Ἄποκ. 2:5).

**17. Οἱ χριστιανοί, ἂν δέν ξεπεράσουν στά καλά ἔργα τοῦς δικαί-
ους τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, δέν μπαίνουν στή βασιλεία τῶν
οὐρανῶν. Καί ἂν ἁμαρτάνουν, θά κολαστοῦν βαρύτερα ἀπό
τούς ἀπίστους.**

Ἄν ἡ εὐσέβειά σας δέν ξεπεράσει τήν εὐσέβεια τῶν
γραμματέων καί τῶν Φαρισαίων, δέν θά μπεῖτε στή βασι-
λεία τῶν οὐρανῶν (Ματθ. 5:20).

Ἐκεῖνος ὁ δοῦλος πού ξέρεῖ ποιό εἶναι τό θέλημα τοῦ
κυρίου του, δέν ἐτοιμάζει ὅμως οὔτε κάνει ὅ,τι θέλει
ἐκεῖνος, θά τιμωρηθεῖ αὐστηρά. Ἀντίθετα, ἐκεῖνος πού δέν
ξέρεῖ τό θέλημα τοῦ κυρίου του καί κάνει κάτι ἀξιόποινο,
θά τιμωρηθεῖ πιό ἐλαφρά. Γιατί σ' ὅποιον δόθηκαν πολλά,
πολλά θά τοῦ ζητηθοῦν. Καί σ' ὅποιον δόθηκαν περισσό-
τερα, περισσότερα θά τοῦ ζητηθοῦν (Λουκ. 12:47-48).

Ἵσοι ἁμάρτησαν χωρίς νά ξέρουν τό νόμο τοῦ Θεοῦ,
θά καταδικαστοῦν ὄχι μέ κριτήριο τό νόμο (δηλαδή ἐλα-
φρότερα). Ἵσοι ὅμως ἁμάρτησαν γνωρίζοντας τό νόμο,
θά δικαστοῦν μέ κριτήριο τό νόμο (δηλαδή βαρύτερα)
(Ρωμ. 2:12).

Θά ἦταν καλύτερα γι' αὐτούς νά μήν εἶχαν γνωρίσει τό
δρόμο τῆς ἀρετῆς καί τῆς εὐσέβειας, παρά, ἀφοῦ τόν
γνωρίσουν, νά ἐγκαταλείψουν τήν ἀγία ἐντολή πού τοῦς
παραδόθηκε (Β' Πέτρ. 2:21).

